

Шочмо эл, порылык да чын верч!

2-шо (3753) №,
2026 ий 16 январь,
кугарня

Имде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Икымше толкын сенгышым ойырен

Первые

«Движение Первых» йоча толкын чолга ўдыр-рвезе-влакым иквереш уша. Тудын радамыш пурышо-шамычын чотышт ий гыч ийыш ешаралтеш. Йоча-влак пырля ятыр поро пашам ыштат, кугыен-шамычлан түрлө мероприятийым эртарымаште полшат, вийыштым, уш-акылыштым конкурслаште тергат.

Шукерте огыл толкынын Марий Элысе пѳлкаже-влакын идалык мучко кыртмен пашам ыштымыштым «Премия Пер-

вых» конкурсышто иктешленят. Курыкмари район Эмѳн школысо пѳлкам «Первичный отделенийын эн сай командыже» семын палемденят. 2-шо номеран Шернур школ «Первичное отделение года» номинацийыште икымше верым сенен налын. Чолга ўдыр-рвезе-влакым **снимкыште** ужыда. Ты школышто пашам ыштыше Снежана Николаевна Власова «Эн сай куратор» лийын, а Марий Турек район Косолап школышто тыршыше Ирина Михай-

ловна Богданова – «Наставник года». «Лучший Совет Первых местного отделения» лѳм дене Советский районысо ўдыр-рвезе-влак суапландаралтын. «Идалыкын ешыже» номинацийыште Козьмодемьянск гыч Ерофеевмыт сененят. Марий Элысе йоча да самырык-влаклан «Лѳдыкшыдымылык школ» мер толкын «Партнѳр года» танасыште ойыртемалтын.

*Умбакеже – 2-шо лаптыкыште.
Фотом школ архив гыч налме.*

Икымше толкын сенгышым ойырен

*Тўналтышыже –
1-ше лаштыкыште.*

– Шуктен шогымо сомылем кўишын аклымылан тауштем. Сенгымашлан школышто тунемше ўдыр-рвезе-влакат моткоч йывыртеныт. Нуно толкынын эртарыме кажне мероприятиишке ушнат. Поро кумылым ончыктым пашам шуктат, тўвыра да сымыктыш, патриотизм темла дене кылдалтше пайремлаште чолга улыт,

спорт дене кылым кучат, – палдара С.Н.Власова (снимкыште).

Н.А.Заболоцкий лўмеш 2-шо номеран Шернур школышто «Движение Первых» толкын 2023 ий 14 апрельште почылтын. «Орлята России», «Юные инспектора движения», «Юнармия» отряд-влакым, «Служу Отечеству» сарзе-патриот клубым, «От сердца к сердцу» поро кумылым ончыктым ушемем иктеш чумырен. Эртыше ий поснак лектышан лийын. Школ пеленысе «Драматешка» театр «Первые роли» республикисе фестиваль-конкурсышто кок ий почела 1-ше верым налын. «Грация» куштышо коллектив «Российская школьная весна» фестивалыште Марий Элын чапшым арален, ты фестивалыштак «Ужар чодыран мландем» мурыж дене Злата Васильева ойыртемалтын. Сенгымаш ятыр. Толкынын активистше-шамыч арняште кок гана погынат, ончыкылык паша радамым канашат.

Ўдыр-рвезе-влаклан тыгак чолга, уста, виан лияш тыланена. Сенгымашда дене «Ямде лий» газет гоч умбакыжат палдарыза.

Оля МАЙКОВА.

Фотом вш архив гыч налме.

Саламлена!

Тўшка увер средства-влакын, полиграфий предприятийлан пашаенышт, журналистикын ветеранже-шамыч 13 январыште Российысе печать кечым палемдышна. Профессиональный пайрем вашеш Россий журналист-влак ушемем Марий Эл Республикысе пўлкаже конкурсым ий еда эрара. Теле-, радиожурналист-влак, газет пашаен-шамыч тўрлў номинацийыште мастарлыкыштым тергат. Теният ятыр паша аклалтын. «Ямде лий» газетын редакторжо Ольга Майкова (снимкыште) «Лучший проект СМИ в социальных сетях» тагасыште кокымшо верыш лектын.

Коллегынам шокшын саламлена! Усталык шўлышым, па-

шаште у сенгымашым да онгай проектлам илышыш шындараш тыланена!

Российысе увер

Кидпашалан шўман улат? Тугеже «Сила традиций» конкурсышко ушно. Шочмо калыкетын тўвыраж дене палдарыше кидпашам ямдыле да 1 февраль марте тудын презентацийжым россия-территория-развития.рф сайтыш веранде.

«Класс!» всероссийский сылнымут конкурс 8-11-ше класслаште тунемше-влакын пашаштым вуча. Келшыше темым ойырен, ойлымашым возыза да 28 февраль марте konkurs-klass.ru сайтыш колтыза.

Росмолодёжь «Знать. Любить. Гордиться!» конкурсым увертарен. Ушнаш шонеда гын, morethantrip.ru сайтыш йодмашым колтыман. Сенгыше-влаклан Шочмо элнан тўрлў регионшыкыжо миен толаш йўн пуалтеш.

Марий Элысе увер

11 февральыште Йошкар-Олашке Санкт-Петербургысо Кугу курчак театр унала толеш. Гастроль «Золотая маска» фестиваль радамыште эртаралтеш. Артист-влак курчак театрысе эн сай спектакль семын палемдалтше «Журавль и цапля» постановкым ончыклат.

10-шо классыште тунемат? Тугеже «Умницы и умники» олимпиадын регионсыс йыжынгыштыже уш-акылет терге. 8 февраль марте йодмашым колто. А.Я.Эшпайын илышыжлан пўлеклалтше усталык пашам ямдыле. Тўрыс увер – volgenche.ru сайтыште.

Тунемше-влакын всероссийский олимпиадыштын республикысе йыжынже 12 январыште тўналын. Олимпиадышке 9-11-ше, тыгак 7-8-ше класслаште шинчымашым погышо 1300 наре ўдыр-рвезе ушна. Нуно 21 предмет дене уш-акылыштым тергат.

Ме визымше классыште тунемына (снимкыште). Класс вуйлатышына – Эльвира Валерьевна Молоствова. Тудо англичан йылмым тунукта. Классна кугу огыл: ныл ўдыр да кум рвезе. Ешышына 1 сентябрь гыч эше ик тунемше ешаралтын. Тиде Елисей Ботгрос. Тудо рушла кутыра, туге гынат марий йылмым тунемеш. Икмыняр марий шомакым каласен кертеш. Ме С.Чавайнын «Ото» почеламутшым марла лудна гын, тудо рушла да молдаванла каласкалыш. Елисейын ачаже – молдаван.

Мемнан тўн пашана – сайын тунемаш. Историй, биологий, географий у предмет-влак ешаралтын. Нине урокла гыч ме шуко ум пален налына. А физкультурышто мыланна пинонерболла, теле модыш-шамыч дене модаш, тўрлў упражнениым ышташ келша. Тыге ме шуаралтына.

Ме келшен илена, икте-весылан полшена. Ончыкыжымат тыге лисш манын ўшанена.

*5-ше классыште тунемше-влак.
Звенигово, Эскепляк.
Фотом школ архив гыч налме.*

Пошкудо селашке

Кодшо курымын 90-ше ийлаштыже илыш йўршын ойыртемалтше лийын. Вургемже, муржо, йўлаже... Ме тидым тошто фильмла, кугурак-влакын каласкалымышт гыч веле палена. Садлан школыштына эртыкым ушештарыше пайремым эртарена. Йолташем-шамыч дене (снимкыште) онгай сценкым ямдылена. Йўштў Кугыза ден Лумўдыр пошкудо ялысе дискотекуш каяш погыненыт. Но томаша! Корныш тарванаш нимогай транспорт уке. Йолташыштынат машинаже пу-

дырген. Олмыктымо годым тўрлў мыскарам ыштеныт. Кенета весела кова-влак толын лектыныт. Нуно тошто мурсем почеш куштеныт. Мучашлан, пошкудо селасе дискотекуш миен шумек, йомакын геройжо-шамыч шке мастарлыкыштым ончыктеныт.

Изи пьесына ончышо-влаклан моткоч келшен. Тидыжым совым чот кырымышт гыч раш шижынна.

*Вика АНТРОПОВА.
Кужэгер, Йўледўр.
Фотом еш архив гыч налме.*

Лум пырче лийынам

Теле каныш годым Кутерем селасе «Нефтяник» тўвыра пўртыштў «Морозко» мюзиклым ончыктена. Юзо лум пырче-влак пайремым весела куштымаш дене тўналыныт. Мыят нунын коклаште лийынам. Марфушан рольжым авам модын. Снимкыште когыньнам ужда.

Йомакым йоча-влак веле огыл, кугыен-шамычат кўкшын акленыт. Тауштеныт, мыланна шуко поро шомакым ойленыт. Тиде мыйым умбакыжат тўрлў мероприятийыш ушнаш кумылан ден.

*София СУЕРБАЕВА.
Башкортостан, Калтаса, Кутерем.
Фотом еш архив гыч налме.*

Лудмо почеш

«Ямде лий» газетын ик номерыштыже руш поэт Афанасий Фетын почеламутшым лудаш темлыме ыле. Мый тиде пашам шуктышым. Почеламут кумылым савырыше. Авторын шонымашыж дене келшем. Эрдене кынелмеке, йўдым вочшо лумым ужатат, вигак уремышке лекме шуэш. Издерым але ечим налын, курыкыш куржаш чон шупшеш.

Степан ИЗOTOB.

Мыят поэтын возымыж дене келшем. Кеч уремыште йўштў гынат, садикте юарлыме шуэш. Йырымваш лум кия. Кече шинчам йымыктара, йыли-юли веле коеш. Ну кузе тыгай годым от куане! Эше воктене йолташ лисш гын, куан кок пачаш шукемеш.

*Надежда ПЕТРОВА.
Морко, Коркатова.*

Одар

Мыйын шочмо верем – Эсбек-пляк кундемын Одар ялже. Тудо Марий Элнан эн сай ужаыштыже верланен: Звенигово ола марте 14 километр гына, Волжск марте – 16, Йошкар-Олашке 100 километрым кудалман, Озангыш – 80 менгым, Чебоксарыш – 100 километрым.

Ялнан лүмжат онгай. Шукерте ожно ялнам негызлыме верыште сылне ото лийын, йыр тумер, нөлпер ден пүнчер гүжленят, пич чодыра гоч лыкын-лукин кадыргыл йоген эртыше энэр, ший гай волгалтше яндар вудан ер кайыквусым, янлыкым тамле вудышт дене сийленят. Тыгай верым ик марий ончен йоратен да илемым чонен, варажым мукшымын ончаш тўналын. Илемже йыр мукшотар лийын. Илен-толын, кугу ялыш савырнен.

*Милена РОМАНОВА.
Звенигово район.*

Поян тоштер

Марий йылмым да литературым туныктышем Н.Г.Алексеева мыланем шымлыме пашам пуыш: Кўчыкэнгер ялемын ожнысыжым утларак пален налаш. Тыгай годым мом ышташ? Конешне, авам дечат йодым, кочамат, ковамат полшышт. Кугу полшышым ялыште верланыше Миклай Казаков лүмеш тоштерыште верештым. Тушто ешартыш материалым лынак муым. Снимкыште авам дене коктын кычалына. Мутат уке, музей поян. Тушто пашам ыштыше-влаклан таум ойлем.

*Ксения ЕГОРОВА.
Морко район.*

Фотом вш архив гыч налме.

Ял молан йомеш?

Марий Элын картшым ончалатат, могай гына ял уке?! Кажныжын – шке эртыме корныжо, калыкше, вершөржө... Но южо ял карт гыч курымешлан ўштылаалтын. Кузе, молан? Лач тыгай йодыш Шернур район Кукнур школышто 9-ше классыште тунемше Кирилл Новосёловын (снимкыште) чонжым тургыжландара.

– Мый Кукнур кундем гыч улам. Садлан ты вершөррысо йомшо ял-влакым шымленам. Тидлан «История сёл и деревень Республики Марий Эл. СERNурский район» книгам шергалынам. Шернур районысо мландым кучылтмо шотышто комитетышке миенам. Тушто мыланем «Казанский» совхозын 50-60-шо ийласе топографий картшым ончыктеныт. Тунам Кукнур ял шотан илемыш Лари, Актун, Кукнур илем-влак пуреныт. Чылаже 75 ял лийын. Кызыт 19 ял веле кодын, – ойла рвезе.

Кирилл да ача-аваже Эгерсола, Болотное яллаште лийыныт. Кугыен-влак дене вашлийын мутланеныт. Болотное ял 1990 ий мучаште йомын. Йомаш тўналше Эгерсола, рушлаже Красная Горка, ялын ончыкылыкшо верч тургыжланен, рвезе уверым утларак кычалаш пижын. Тудо Койсола ял деч ныл менге тораште, Немда эгерсерыште, верланен. XVIII курымышто шочын. 1834 ийыште 13 суртышто 99 ен илен. 1833 ийыште мардежвакш пашам ыштен. Шарнин, Глазырин фа-

милiaan ег-шамыч шукын лийыныт. 1931 ийыште калык «Йошкар знамя» колхозыш ушнен. 1940 ийыште 23 вуй тўкан шолдыра вольыкым, 100 сурткайыкым, лу сёснам, 30 шорыкым, 21 имным ашненыт. 2005 ийлан куд сурт веле кодын, да лач 14 ен илен. Тачысе кечылан уло яллан улыжат кок ег кодын. Вет тудат карт гыч курымешлан йомын кертеш!

– Шымлен лекмеке, ял-влакын йоммо амалыштым умыленам. Тиде «оттепель» манме пагыт годым тўналын. Волгыдо ончыкылыкым сёрыдымё ял-шамычым XX курымын 60-шо ийла тўналтышыштыже пытареныт. Ик ял шке семынже пытен, весыште ылыше-влакым кугурак ялыш виеш кусареныт. Тўн амаллан коллективизаций, колхоз-влакым ушен кугемдымаш, корно, вудпуч, электротул укелык шотлалтыт. Йомшо ял-шамычым пёртылташ ок лий. Тушеч вес вере илаш куснышо ег-влакын чонышт тачат лыпланен огыл. Ты йодыш тачысе кечынат пўсё. Ял гыч олаш илаш куснат, сурт пустаеш, ялозанлык огеши виян, – ойла рвезе.

Кирилл, погымо уверым иквереш чумырен, «Карт гыч йомшо ял» шанче пашам возен да республикысе «Конаков лудмашке» ушнен, икымше верым сенген налын. Тидлан историй да ОБЗР предметлам туныктышо С.Г.Купсольцевлан таушта.

*Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом вш архив гыч налме.*

• Ребус •

Марий Элысе могай ерым, энгерым да ялым шылтыме? Палыза.

1.	2.	3.

Вүдыштö – тазалык

«Вүд – тиде илыш», – маныт калыкыште. Туддеч посна кушкыл, янлык ден кайык-влакат, меат илен огына керт. Вүдыштö ийын, капкыллан кугу пайдам налаш лиеш. Арам огыл изижат-кугужат кенжежым йүштылаш вашкена. Посёлкылаште, олалаште илыше үдыр-рвезе-влак пиаланрак улыт. Нуно бассейныште идалык мучко ийын кертгыт. Медведево посёлкысо «Витязь» йоча спорт клубышто Е.И.Логинова (Ямбердова) (снимкыште) чын да писын ияш туныкта. Екатерина Иванова – полиатлон дене тўнямбал классан спорт мастер. Иймашым спор-

тын эн йöратыме видшылан шотла. Ача-ава ден икшыве-влак, тургыжландарыше икмыняр йодышлан таче вашмутым муын кертгыда.

– Иймашын пайдаже кугу. Капкыл пенгыдемеш, чогашыл, чытыш вияныт, нерв системе тырла. Шуэтрак черланаи, икем сайынтрак иижаш тўналат. Кеч-могай ийготан икшывым ияи туныктаи лиеи. Тўнжö – кумылжö лийже, – ойла Екатерина Иванова.

Яллаште тренер дене пашам ышташ йөн уке гын, ача-ава-шамыч шке туныктен кертгыт. Тыгодым йочан тазалыкшым шотыш налман.

– Иктылан иймаш пайдам конда гын, весылан энжөкым ыштен кертеи. Мутлан, ийым, опорно-двигательный аппарат дене кылдалтше чер-влак улыт гын, эпилепсий, йоча паралич, коваите инфекций палдырнат гын, ийман огыл, – умылтара Екатерина Логинова.

Эше теве мом шарныман: үдыр-рвезе-влак, сайын ийын моштеда гынат, кугыен-шамыч деч посна вүдыш ида пуро. Тўткö лийза, илышдам аралыза!

Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Физкультура

Йолташем – футболист

Йолташем – Кирилл Кудряшов. Курыкйымал ялыште ила. Мыйын семынак 5-ше классыште тунемеш. Кирилл футболла модаш моткоч йöрата. Мыйын шонымаште, кечыгут мече почеш куржталын кертеш. Кызыт йоча-шамыч яра жапыштым телефон воктене эртарат гын, йолташемлан куржталаш келша. Кычкыркалымаш, йывыртен юарлымаш тудлан куаным кондат.

Расул СТЕПАНОВ.
Морко, Коркатово.

Пўжалтмеш модна

Физкультур урокым моткоч йöратем. Тудым эреак вучем. Ме, икымше классыште тунемше үдыр-рвезе-влак, уло кумылын куржталына, тёрштылына, та-насена... Шукерте огыл туныктышына пионерболла модаш темлыш. Тўналгыш класслаште тунемше-влак, кок командылан шелалтын, мечым пўжалтмеш кышкышна (снимкыште). Пеш онгай ыле. Келшынамш сенгыш.

Федя АЛЕКСАНДРОВ.
Морко, Арын.
Фотом школ архив гыч налме.

Елена ЧЕНДЕМЕРОВАН сүретше.
Медведево, Рузм.

Увер

«Футзал в школу» проект дене келшышын, Советский посёлкышто футбол дене республикысе модмаш эртаралтын. Тушто вич түрлө ийготан үдыр-влакын командышт-шамыч тагасенят. Модмашке Йошкар-Ола, Волжск ола, Марий Турек, Звенигово, Параньга, Советский районла

гыч команде-шамыч ушненыт. Советский район гыч 2010-2011 да 2012-2013 ийлаште шочшо үдыр-влакын командыштыла икымше верым сенген налыныт. Нуно Угарман кундемыште эртаралтше Юл кундем федерал округын финалыштыже Марий Элын чапшым аралаш тўналыт.

Судокү

Пырысын индеш илышыже уло маныт гынат, тудланат түрлө чер пижын кертеш. Тидын нерген Марий Эл Республикысе вольык, янлык чер ваштареш кучедалме шотышто станцийын начальникше В.Г.Данилов (снимкыште) дене мутланышна.

– Владимир Геннадьевич, пырыс-шамыч шукаж годым могай чер дене черланат?

– Чер весылан пижедылше (разный) да пижедылдыме (неза-разный) лишеш. Пижедылше чер инфекций але паразит-шамыч гоч шарла. Тиде панлейкопений, калицивироз, ринотрахеит, хламидиоз, стригущий лишай. Паразитарный чер радамыш демодекоз, отодектоз, топсокароз да молат пурат. Пижедылдымым ончалаш гын, утларакше шондыгалта чер вашлиялтеш.

– Ялысе тыглай пырыс шагал черлана, а ойыртмалтше урлык ныл йолан йолташ-шамыч начаррак улыт. Нунылан чер молан писын пижееш?

– Тыглай пырыс-влакын, чынжымак, иммуни-тетышт пенгыде. Но нуно утларак жапым уремыште эртарат. Коваштыштым, йолыштым эмгатат. Уремыште шка-ланышт келшыше кеч-могай «пелашым» муын кертыт. Ойырте-малтше урлык пырыс-влак кок-лаште генетике мутаций чүчкы-дын вашлиялтеш. Тидлан көра черат писын пижеш. Түрлө урлык пырысын шуко черже тукум гыч тукумыш кусна.

– Шуко пырысын шурушо ден сөсанже уло. Нуным тиддеч кузе аралаш?

– Коргысө паразит-шамычым пытараш манын, пырысым кум тылзылан ик гана обрабатыват-лыман. Пырысыгым кум арня те-мымекужак эскераш тўналман. Ныл йолан йолташдан шурушо ден сөсанже содыки уло гын, гель-минт-шамыч ваштареш кучедал-ме эмым кучылтса. Шурушо дечат препарат уло.

– Пырысын тазалыкше мом коч-мыж денат кылдалтын. Могай кочкыш энгекым ыштен кертеши?

– Пырыслан шыл, кол, пак-часаска пайдале улыт. Пара-зит-влак ынышт пошо манын, кеч-момат сайын шолтыман. Чот ўян шыл, кол, коптит-лыме але шинчалан кочкыш, колбаса, лу, кинде, макарон, шо-колад пагарлан эн-гекым ыштат. Кы-зыт шукаж пырыслан коч-кышым кевы-тыште налыт. Тудым шотым пален пукшаш гын, пеш пай-

дале. Пырыслан вўдым эре шын-дыман. Ик семын пукшенда гын, иканаште вестўрлө кочкыш дене сийлаш тўналман огыл.

– Пырысланат вакцинацийым ышташ кўлеш мо?

– Тўшка уверым шергалаш гын, янлык-влакын орымаш дене чўчкыдын черланымышт нерген возат. Тудо айдемыланат пижын кертеш. Пырыслан орымаш чер деч прививке кўлешак. Тыгак ныл йолан йолташ деч стригущий ли-шай дене черланаш лишеш. Садлан туддечат прививке кўлеш. Тўрлө урлык пырыслан панлейкопений, калицивироз, ринотрахеит деч прививкым шындыктыман.

Христина АЛЕКСАНДРОВА мутланен.
Фотом вш архив гыч налме.

Кися

Мыйын ныл йолан йолта-шемын лўмжө – Кися. Тудо пеш мотор тўсан, ужар шинчан пырыс. Кенгежым Кися мы-ланна ныл пырыс-игым пўлеклыш. Пырыс еш келшен ила, кажныже колям куча. Мый нуным йўратем.

Платон ФЕДОРОВ.
Морко, Эгерсола.
Авторын сўретше.

• Тушто •

• Вуйжо – шаньык, почшо – ўштервоштыр.

Рыжик

Роза ушкална ўшкыжаш презым ыштен. Эрдене школыш каяш ям-дылалтам ыле. Ачам куржын пуры-шат, куанле уверым ойлыш: «Презе-шочын!» Шым чыте, лектым, ончем: чылт аваж гай, йошкар-ола тўсан. Тудлан, шуко шоныде, Рыжик лў-мым пуышым. Кишшўр гыч тувыр-тышым ыштышна. Могай тамле!

13 январыште кок тылзымат темыш. Тудын дене кажне кечын мутланем, йыгкалем, пеш йывырта. «Кочнет мо?» – йодам, вара шудым пуэм. Вуйжым рўзалта, кидем пу-эм – йылмыж дене нулалеш. Кудалышташ пеш йўрата. Кудывечышке луктам – юарлен, шер теммешкыже кудалыштеш. Ончаш пеш онгай.

Марина СТЕПАНОВА.
Волжский, Упшер.

Ярослава СЕМЁНОВАН
сўретше.
Морко, Арын.

Шорыкйол ушен

8 январьште Балтач районысо Ёллы Йыванай ял гүжлен. «Шорыкйол» регион-влак кокласе пайрем (снимкыште) латкок районым иквереш ушен. Ты кечын муренит, куштеныт, түрлө танасымаште вийыштым тергенит. Тыгак поян ярминга лийын.

Верысе школышто тунемше-шамычат пайремышке ушненыт. 10-шо классышке коштшо ўдыр-влак Виолетта Каляева ден

Венера Исакаева Римма Ипаева кокайын вутаптыже эсогыл шорык йолым кученыт. Нунылан пеш келшен.

Пайремым ончыкыжымат эртарап тўналыт манын ўшанена. Самырык тукым шочмо калыкшын йўлажым сайын пала гын, ончыко ўшанлын касен кертеп.

Н.А.БЕЛЯЕВА.

Башкортостан Республик.

Авторын фотожо.

Имньын озаже

Женя йолташем ден коктын Буймо школышто 5-ше классыште тунемына. У ий пайрем деч ончыч школыштына «У ий поделке» конкурс эртаралтын. Шуко йоча тушко ушнен. Кажне класс омса воктелан сўрал лум курчакым веранден, эше уремыште лум гыч чонен. Мый шушаш идалыкын озажым, Имньым, пенопласт гыч ыштенам ыле (снимкыште). А Женя йолташем поездым пеш моторын келыштарен. Пашанам жури кўкшын аклен.

Альберт ИШИМОВ.

Татарстан, Агрыз.

Фотом школ архив гыч налме.

Историйым шерталына

1945 ий 17 январьште совет войска Варшавым фашист тўшка деч утарен.

Тыршыше ўдыр

Теле каныш пеш писын эртен кайыш. Мый кандашымше классыште тунемше Анжела Павлова (снимкыште) деч

каникулым кузе этарымыж нерген йодым.

— Шкемым пиалан еклан шотлем. Эр-

тыше ийыште районышто мари йылме дене олимпиадыште икымше верым сеҗен налым. Сандене каникул годым шинчымашем эше келгемдаш кумыланым. Кертемем семын кажне кечын марла лудым. Мый коча-ковам дене илем, нунылан мўнгысў сомылкам ышташ полшышым. Тыгак пўртўс лонгаште ече дене мунчалтышым, — вавештыш Анжела. — Ончыкыжымат шочмо мари йылмем шылаш тўналам.

Элвира СТЕПАНОВА.
Советский, Михайловка.

Авторын фотожо.

• Синквейн •

Теле
Йўштў, чатлама.
Кылмыкта, ўштеш, пўрдеш.
Йол йымалне лум кочыртата.
Куан.

Катя ПАВЛОВА.
Волжский, Сотнур.

0+

Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор — Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тўн редактор — А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1500 экз.
Заказ
Формат — А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве,
Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ,
424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме.
Типографийын адресше:
424000, Йошкар-Ола,
Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пуйымо жап — 14-00, фактически — 13-00.

Авторын да редакцийын шонымашышт түрлў лийын кертят. Серыш-влак мўнгеш огыт колталт. Ак — кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерыме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыште регистрироватлыме.
Номер — ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьште пуйымо.

Лум мөчөрын пайремже

Лум мөчөрым кажне ег ненчен ончен, шонем. Йоча пагытын ик эн йоратыме геройжо. Но тудо молан лач кум лум моклака гыч шогымо нерген иктат шоналтен огыл, очыни? Шымлызе-шамычат раш каласен огыт керт.

18 январыште лум мөчөрым кечыжым палемдат. Молан лач 18 числам ойырымо? Латкандашан цифр ўштервоштырым кучен шогышо лум курчакым ушештара. Ты кечын, йоча-влак, лум мөчөрым ненчыманак. Мый ямдыленат шуктенам (снимкыште).

Артём ШУБИН.

Йошкар-Ола, 80-ше номеран йочасад.
Фотом еш архив гыч налме.

• Сүретым могай йомак почеш келыштарыме? •

Таисия МИХАЙЛОВАН сүретше.
Йошкар-Ола, 48-ше номеран йочасад.

• Шотлыга. •

• Сүретым циялтыга. •

Шолбыжо акаж-лан ойла:

– Ковай ко-гылянна лу апель-синым конден: тыланет – кандаше, мыланем – кандаше.

– Кузе тыге? Кандашым кандашым ушена гын, лу огеш лийыс.

– Нимат ом пале. Мый ике паемым кочкынам.

– Авай, ачай кушто? – изи Сашок йыгыла.

– Печым чиялта. Кугу лият, тьят вара полшет, – ава ойла.

– Ачамже кугу лиймеишем чиялташ тўналеиш мо? – брын йодеш рвезе.

• Шинчымашетым терге. •

19 январыште
И.Н.Смирновын
шочмыжлан – 170 ий.

1. Кө тугай Иван
Н и к о л а с в и ч
Смирнов?

2. Тудын шоч-
мо верже.

3. Могай ешеш
шочын?

4. Тўналтыш
ш и н ч ы м а ш ы м
кушто налын?

5. Иван Николаевичын кыдалаш
шинчымашым налме тунемме за-
веденийжым палемдыза.

6. 1874-1878 ийлаште кушто
тунемын?

7. Шөртнө медальым мыняр
гана налын?

8. «Черемисы. Историко-этно-
графический очерк» книгам ку-
нам савыктен луктын?

9. Тиде книгам кузе аклыме?

10. И.Н.Смирнов кушто пашам
ыштен?

Вячеслав СМЕРНОВ ямдылен.

• Ик шырпым верже дене
вашталтен, чын
вашмутым ыштыга. •

